

blijft, en als hij zijn verbeeldingswereld ontsluit gelooven wij in haar en geven ons eraan over.

Een overzicht van George Cruikshank's werkzaamheid, sedert hij de politieke prent en het politieke pamflet vaarwel zei en zijn stijl volkomen wijzigde bij het vervullen van zijn taak als boek-illustrator, moest hier gegeven worden, al ware het slechts om een indruk te wekken van zijn veelzijdigheid en productiviteit.

Van „Life in London” door Pierce Egan, waar zijn broeder Robert het meeren-deel der illustraties maakte, heb ik reeds gesproken. Twee jaar later (1822) verscheen „Life in Paris”, waar bij George prenten maakte, die o.a. door Thackeray zeer goed werden gevonden, hoewel de teekenaar nooit in Parijs geweest was. Maar met de „Points of Humour”, 1824, twee deelen vaneenbloemlezing, begon eigenlijk eerst zijn stijl zich te vormen. Dat jaar was trouwens vruchtbaar, het leverde behalve dit met een veertigtal prenten versierde boek, een fraaie en naïef fantastische reeks van 8 platen bij Chamisso's Peter Schlemihl op, die in Duitschland met succes evenzeer zijn gebruikt. Deze prentjes zijn stellig ongeveer de eerste gave uitingen van zijn zin voor het bovennatuurlijke. Men moet zich dan bij hem het bovennatuurlijke denken als sprookjesachtig, meer dan als huiveringwekkend. Hij behoudt in zijn uitbeelding van het griezelige, het spookachtige, van al wat „niet van deze wereld” is,

„uncanny” zooals de Schotten zeggen, toch altijd iets, ik zou haast zeggen gezelligs. Men is zoozeer in het milieu — van duivels, gnomen, elfen! — waar hij ons binnen leidt, dat men zich er eigenlijk aan niets meer ergert en van niets meer schrikt: hij brengt stemming tot in het helsche! Doré laat zich bij zoo iets gaan in onguere bedenksels, en doet daardoor misschien meer griezelen, maar hij profaneert niet zelden den geest dien hij oproept, en, met alle prachtige middelen die hij gebruikt bereikt hij soms minder expressie dan Cruikshank met heel eenvoudige.

In dat zelfde jaar 1824 kwamen de „Mornings at Bowstreet” uit, een verzameling verslagen van zittingen in het kantongerecht door John Wight van de Morning Herald. Hier laat de teekenaar op fijner wijze dan in „Life in London” zien hoezeer hij het volk kent, in talrijke kostelijke houtsnijvignetjes geeft hij kolensjouwens, vuilnismannen, kroegbazen, markt vrouwen, voddenjoden,

UIT SMOLLETT, HUMPHREY CLINKER.

straatjongens, politieagenten, vischwijven enz. en elk prentje is een „pointe”; waarneming en verbeelding zijn op de gemakkelijkste wijze verbonden. Maar ook de twaalf eerste etsen voor de vertaling der sprookjes van Grimm zijn uit dat jaar! Die simpele, prachtig-naïeve prentjes hebben Thackeray, Ruskin, Hamerton (den schrijver van het voortreffelijke boek over etsen) verrukt, zij bekoorden zelfs dien grimmigen vijand van Cruikshank's kunst, den exclusieven lofredenaar